

از دل وحی

معیارهای شناخت آیات مدنی

حجت الاسلام سید احمد هاشمی نژاد در این مقال نشانه‌های شناخت آیات مدنی را با شما در میان می‌گذاریم. الف) آیات مربوط به منافقین: بعد از هجرت پیامبر به مدینه، به طور رسمی این شهر پایگاه اسلام قرار گرفت، تبلیغ دین از مرحله ترویج مخفی خارج شد و ایشان علنا مردم دیار عربستان و دیگر ولایات را به اسلام دعوت می‌کردند. این میان اگر کسی قصد عناد با دین را می‌داشت - که بسیاری داشتند - به جهت ترس از عواقب کار مجبور بودند به طور مخفی و تحت لوای دوست وارد عمل شوند و آیاتی که در خصوص منافقین و توطئه‌های آنان آمده، مخصوص مدینه بوده است. ب) آیات مربوط به اهل کتاب (یهود و نصارا): آیات مربوط به تشکیل حکومت اسلامی: مکه، نوجوانی اسلام و مرحله طفولیت این دین آسمانی را شاهد بود و هنوز ایفای نقش پیامبر و مسلمین ایجاب نمی‌کرد که به فکر حکومت و تشکیل دولت باشد، چرا که هنوز قدرت سیاسی در دست کافران بود و می‌بایست دعوت مخفیانه صورت می‌گرفت. اندیشه ایجاد حکومت اسلامی زمانی به جاست که پایه‌های مکتب محکم شده باشد و این شرایط در مدینه مهیا شد. د) آیات مربوط به جهاد و جزیه، خمس و زکات: این احکام از مسایل مطرح در مدینه بوده است و برای جلوگیری از اشتباه و خطا به منظور رسیدن به کمال مطلوب می‌بایست به نحوی راه صحیح پیش پای مومنین قرار می‌گرفت. این راه از طریق وحی و توسط پیامبر پیش روی آنان قرار داده شد و مدینه به واسطه شرایط مکانی و زمانی محل نزول قرآن بود. در خاتمه این مبحث بجاست کسی که مدعی مسلمانی است، نکاتی ریز از دین و کتاب آسمانی اش قرآن را بداند. مانند این که نخستین و آخرین سوره‌ای که به پیامبر نازل شده کدامند؟ نخستین آیه بر اساس نظر علما و متخصصین علوم قرآنی همان ۵ آیه‌ای است که اول سوره «افراء بسم ربك» در غار حرا بر پیامبر نازل شد و بعثت از همان زمان آغاز گردید. همچنین نخستین سوره کامل که پیامبر از جانب خدای متعال دریافت کرد سوره «الحمد لله رب العالمین» است و آخرین سوره «اذا جاء نصر الله...».

داستان راستان

مردی که بنده شد

هر کس از مقابل آن خانه می‌گذشت، سریع می‌فهمید درونش چه خبر است. صدای ساز و آواز بلند و بساط عشرت پهن بود. جام شراب بود که پیایی نوشیده می‌شد. این میان کنیزی که خانه را جار زده و زیاله‌ها را در دست داشت، از خانه خارج شد تا آنها را داخل جوی آب بریزد. در این لحظه مردی نورانی که تاول پیشانی اش از سجده‌های طولانی او حکایت داشتند، از آن جا می‌گذشت. مرد از کنیز پرسید: «صاحب این خانه بنده است یا آزاد؟» کنیز جواب داد: «آزاد.» مرد گفت: «بله، معلوم است که آزاد است. اگر بنده بود پروای صاحب اختیار خویش را داشت و این بساط را پهن نمی‌کرد.» رد و بدل شدن این سخنان، بین کنیز و آن مرد، باعث شد کنیز مکتبی زیادت در خارج از خانه داشته باشد. هنگامی که به خانه بازگشت، ارباب کنیز از او پرسید: «چرا دیر آمدی؟» کنیز ماجرا را تعریف کرد و گفت: «مردی با چنین وضع و هیأت می‌گذشت و چنان پرسشی کرد و من چنین پاسخی دادم.» این ماجرا ارباب را چند لحظه در فکر فرو برد. مخصوصاً آن جمله که «اگر بنده می‌بود از صاحب اختیار خود پروا می‌کرد» مثل خنجری بر قلبش نشست. بلافاصله از جا برخاست و با پای برهنه به دنبال گوینده سخن رفت. تمام راه را دوید تا به صاحب سخن که کسی جز حضرت امام موسی کاظم (ع) نبود، رسید. همان جا نزد حضرت توبه کرد و دیگر به افتخار آن روز که با پای برهنه به شرف توبه نایل آمده بود، کفش به پا نکرد. او که تا آن روز به بُشرین حارث بن عبدالرحمن مروزی معروف بود، از آن پس لقب «الحافی» یعنی «پا برهنه» یافت و به بُشر حافی معروف شد. بشر پا برهنه، تا زنده بود به پیمان خویش وفادار ماند و دیگر گناه نکرد.

وقایع رمضان

وفات حضرت نفیسه

زاهده عابده، حضرت نفیسه خاتون دختر حسن بن زید بن حسن بن علی (ع) در رمضان سال ۲۰۸ هجری قمری در مصر درگذشت. شوهر آن حضرت اسحاق مؤتمن، پسر امام جعفر صادق (ع) بود که از طرف مادر منتسب به حضرت ابوالفضل (ع) است. نقل شده است حضرت نفیسه برای خود قبری کنده بود و پیوسته در آن نماز می‌خواند و ختم قرآن می‌کرد.

زادروز متکلم شهیر

عزالدین ابوالمکارم حمزه بن علی بن زهره الحسینی الحلبی، معروف به «ابن زهره»، فقیه، متکلم و از دانشمندان مشهور مسلمان، رمضان سال ۵۱۱ هجری قمری در شهر حلب (سوریه) به دنیا آمد. ابن زهره در فقه، اصول، کلام و ادبیات عرب، مهارت داشت. مسأله فی نفی الرویه، نقض شبیهه، الفلاسفه و نیز قیاس الانوار از جمله تالیفات این عالم بزرگ مسلمان است. ابن زهره سال ۵۸۵ هجری قمری در ۷۴ سالگی چشم از جهان فرو بست.

مناجات

شهر رمضان مبارک است
که در آن روز خداوند بزرگوار
فرستاده است
و در آن روز که با پای برهنه
به شرف توبه نایل آمده بود،
کفش به پا نکرد.

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ رَحْمَةَ الْآيَاتِ وَإِطْعَامَ

ای خدا در این روز مرا ترحم به یتیمان و اطعام

الطَّعَامِ وَإِفْشَاءَ السَّلَامِ وَصُحْبَةَ الْكِرَامِ

به گرسنگان و آشکار کردن سلام و مصاحبت نیکان نصیب فرما

بَطْوَلِكَ يَا مَلْجَأَ الْأَمَلِينَ

به حق انعامت ای پناه آرزومندان عالم.

دعای روز

هشتم ماه رمضان

رسم رمضان

چلک زنی

یکی از رسومی که مردم خراسان رضوی و به ویژه در شهرستان‌های این استان از دیرباز آن را صورت می‌دادند، چلک زنی بوده است. منظور از چلک زنی، نواختن به وسیله دو چوب بر بیت‌های قدیمی و خالی نفت است که صدایی خوش از آن با هنرمندی هنرمندان بیرون می‌آمد.

چلک زنی به ویژه در هنگام سحر کاربرد داشته و به این وسیله زمان سحر به مردم اعلام می‌شده تا بیدار باشند و مراسم سنتی و زیبایی ماه مبارک رمضان را در سحر به جا بیاورند.

یکی از رسومی که مردم خراسان رضوی و به ویژه در شهرستان‌های این استان از دیرباز آن را صورت می‌دادند، چلک زنی بوده است. منظور از چلک زنی، نواختن به وسیله دو چوب بر بیت‌های قدیمی و خالی نفت است که صدایی خوش از آن با هنرمندی هنرمندان بیرون می‌آمد.

چلک زنی به ویژه در هنگام سحر کاربرد داشته و به این وسیله زمان سحر به مردم اعلام می‌شده تا بیدار باشند و مراسم سنتی و زیبایی ماه مبارک رمضان را در سحر به جا بیاورند.

ملاقات زنی رسم دیگری در خراسان رضوی بود. در شب بیست و هفتم ماه رمضان افراد صورت خود را می‌پوشاندند و به در منازل برای گرفتن طعام و شیرینی می‌رفتند و گاهی به دلیل مراجعه چند باره به در منازل روی آنها آب می‌ریختند و جشن می‌گرفتند.

چی بخوریم؟

اندر حکایت اهمیت مایع حیات در ایام رمضان

بارها شنیده‌اید که بیش از ۸۰ درصد خون ما از آب تشکیل شده است؛ یادآوری این جمله در بیان اهمیت نوشیدن مایعات کفایت می‌کند. قراردادن در فصل گرما توجه به حفظ آب موجود در بدن را دوچندان می‌کند و این موضوعی است که روزه‌داران نباید از خاطر ببرند. اذان صبح تا اذان مغرب ۱۸ ساعت به طول می‌انجامد و برای تامین آب مورد نیاز در این مدت زمان باید از انواع نوشیدنی‌ها و میوه و سبزیجات استفاده کنید. میوه‌ها، علاوه بر ویتامین منبع خوبی برای تامین آب بدن هم هستند. همچنین سبزیجات تازه و سالاد که می‌توانند وعده‌های غذایی افطار تا سحر را برای شما کامل‌تر کنند. نوشیدن آب به مقدار کافی را حتما در برنامه این ایام خود بگنجانید. همچنین آب میوه‌های طبیعی و نوشیدنی‌هایی مثل انواع شربت‌های خانگی. جالب است بدانید نوشیدن چای نه تنها به تامین آب بدن کمک نمی‌کند، بلکه به دلیل ایجاد تکرر ادرار، باعث می‌شود آب بیشتری از بدن خارج شود. خوردن غذاهای چرب و پر نمک هم از دیگر دلایلی است که باعث نیاز بیشتر بدن به آب می‌شود و ممکن است در ایام روزه‌داری شما را به دردمسازد.

کم‌آبی بدن علاوه بر بی‌حالی و احساس تشنگی، باعث سردرد می‌شود. افرادی که سابقه بیماری‌هایی مثل چربی و قند خون هستند یا با غلظت خون دست و پنجه نرم می‌کنند، با کم شدن آب بدنشان به جدی‌تر شدن این بیماری‌ها دامنه می‌زنند. غلظت خون و افزایش احتمال سکته از عوارض کم‌آبی بدن است.

چی بخونیم؟

تاریخ انبیا به روایت علامه مجلسی

کتاب تاریخ انبیا (حیاه القلوب) به روایت علامه مجلسی، کتاب جامعی درباره داستان زندگی پیامبران است. این کتاب که تاکنون توسط ناشران مختلف به چاپ رسیده، داستان‌هایی از زندگی پیامبرانی که در طول تاریخ مبعوث شده‌اند، روایت می‌کند. این روایت‌ها با استناد به کتاب‌های تاریخی از سرگذشت اقوامی که این پیامبران در میان آنها زندگی می‌کردند، می‌نویسد. داستان هاروت و ماروت، حضرت سلیمان و قوم سبا، قصه‌های لقمان تا حضرت محمد (ص).

